

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : . . . . . 200 Lei
Particularii : . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

Vizita Eminenței Sale Cardinalul Tisserant

Trăim vremuri de circulație rapidă, trepidantă, uluitoare. Nemulțumiți cu vechile mijloace de comunicație pe pământ și pe apă, oamenii de astăzi caută să dea tot mai mare desvoltare aviației, deschid aeroporturi, fac raiduri aeriene de interes și record universal. Fiind așezată la cursul inferior și la gurile celui mai însemnat fluviu european, România prezintă, evident, un interes deosebit nu numai ca stațiune intermediară în traficul universal, ci și ca valoarea și producțiune proprie.

De aceea se deschid atâtă linii aeriene noi: București—Praga; București—Paris; București—Roma, etc. Când s'a construit, puțin după războiul crimeic, cea dintâi linie ferată pe pământ românesc Cernavoda—Constanța, s'a construit nu numai pentru a scurta drumul corăbiilor ce aveau să plutească pe Dunăre până la Constanța și de acolo la Constanti-nopol, ci și pentru a stabili raporturi mai frecvente și normale până departe la Port-Said și Alexandria. Cel mai scurt drum între Europa Apuseană, în deosebi între Anglia, Belgia, Germania, de o parte, și Indii, de altă parte, duce — după cum arată harta globului — prin București — Constanța—Sinope—Bagdad.

Vom înțelege noi Românii acest lucru și ne vom sili să înlesnim acest trafic, întrebându-l în

folosul nostru? Foarte bine! Vom fi o nație de viitor ca Portughezii, Belgienii, Olandezii cari, deși puțini la număr, posedă totuși imperii coloniale și bogății imense! Nu? Vor veni străinii la noi, ne vor domina și exploata, iar noi vom rămânea un fel de Felahi: sus, funcționari înfomețați, avizați la bacșiș și chilipir, jos, țărani pieritori de foame, de alcool, de mizerii.

Precum avem un trafic material, așa există și o circulație de valori spirituale. Sau cel puțin ar trebui să existe. Binele, adevărul, frumosul caută să se răspândească. Încă la începutul veacului al XIII-lea, S. Francisc de Assisi caută să se întâlnească cu S. Dominic pentru a se înțelege relativ la convertirea la catolicism a acestor regiuni. Numai moartea prematură a S. Dominic a zadarnicit această sfântă înțelegere și încercare apostolică. Ceea ce însă nu pot încerca acești doi patriarhi, clitori de așezăminte spirituale, întreprind ucenicii lor. Fiii lor sunt cei dintâi misionari pe pământul românesc. Dela

EMINENȚA SA CARD. TISSERANT

ei, mai ales dela fiii S. Francisc, avem rapoarte contemporane foarte prețioase pentru istoria noastră națională. Așa e codicele Bandini, apoi în alte domenii catechismul lui Vito Piluzzi, institutele de educație Notre Dame de Sion dela Salandari, fost episcop misionar în Moldova, etc.

In timpul mai nou, Roma ne trimite atâția mari mesageri. Cardinalul Viale Prelà vine la noi în 1855, cu ocasiunea inaugurării provinciei noastre mitropolitane de Alba Iulia și Făgăraș. Cardinalii Bourne și Dubois sunt oaspeții neuitatului Rege Ferdinand I în primele zile ale fericitei noastre întregiri naționale.

Acum, iată că ne cercetează Eminența Sa cardinalul Eugen Tisserant.

Dela Viale Prelà încoace, Eminența Sa e întâiul cardinal care ne vizitează anume pe noi, Românii Uniți.

Această vizită e cu atât mai prețioasă, cu cât ea se face în urma invitației episcopatului nostru și la începutul activității acestui distins membru al colegiului cardinalilor în fruntea Congregației pentru Biserica Orientală.

Vaticanul, în deosebi Papa nu numai că nu ne e „dușman” și nu ne „disprețuește”, dar ne e părinte și ne iubește.

Între toate bisericile creștine ale Orientului, ochii Lui se opresc asupra Bisericii Românești.

De dragul acestei Biserici, face El nu numai atâtea danii la Blaj, Cluj, București și aiurea, ci și monumentalul colegiu de pe Gianicolo din Roma.

Pentru a ne forma un cler la înălțimea misiunii sale, S. Sa Papa dublează numărul bursei instituțiilor pe seama studenților noștri teologi.

Și trimite să ne aducă acest mesaj pe cine?

Pe acel principe al Bisericii din Roma care e, „mâna sa cea dreaptă”, odinioară la îngrijirea Bibliotecii Vaticane, acum la conducerea Congregației pentru Biserica Orientală, unul din cei mai valoroși amici ai țării noastre.

Căci acest strălucit purtător al purperei romane nu numai că ne cunoaște și ne iubește fără și neamul, ci se și jertfește pentru noi.

În vremurile de grea cumpănă ale războiului mondial, alături de atâția alți eroi, a sângerat pentru cauza aliaților — deci și pentru România — și

un locotenent al armatei franceze, cu numele Eugen Tisserant.

In afară de împrejurarea că Eminența Sa, cunosător desăvârșit al atâtor limbi antice și moderne, orientale și occidentale, citește curent orice text românesc, suntem convinși că și această jertfă personală a sa, adusă și pentru cauza noastră, îl face să se intereseze așa de aproape de viitorul nostru.

Ce mângăere deosebită e să auzi de pe buzele acestui purpurat binecuvântarea liturgică în românește: »Binecuvântarea Domnului preste noi, cu ai Său dar și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum, și pururea, și în vecii vecilor“.

Mai ales când, ca pe peronul gării din Oradea, această binecuvântare liturgică românească sunt nevoiți s'o primească în genunchi, fiind dată în numele capului suprem al Bisericii, și minoritari cari nu prea sunt bucuroși de întregirea noastră națională.

Bucuria noastră crește și mai mult, când ne dăm seama de succesul desăvârșit al acestei vizite.

Pe unde trece acest prinț ecleziastic, clerul nostru se reculege, sufletul maselor de credincioși se înalță, autoritățile se mișcă dând dovezi de curtoazie, de bunăvoință, de interes deosebit.

Care inimă de Român Unit nu tresaltă de bucurie văzând, în particular, atențiunea M. Sale Regelui Carol II pentru distinsul nostru oaspete pe care-l decorează cu marea cruce a „Serviciului Credincios“?

Nu trebuie să simtă acești Români că, în persoana eminentului secretar general al Congregației pentru Biserica Orientală, e decorată de Suveranul țării, în parte, însăși biserica lor?

În asemenea condițiuni, se poate ca clerul și poporul nostru unit să nu se cugete cu tot dinadinsul la întrebarea ce Domnul o pune prin proorocul său (Isaia V, 4): „Ce aș mai fi putut face viei Mele, și nu i-am făcut? Pentru ce a făcut ea struguri sălbatici, când Eu mă așteptam să facă struguri buni?“

P. Ioan Georgescu

Cardinalul Tisserant în eparhia noastră

În zilele de 21—29 Septembrie, eparhia noastră a avut rara fericire să găzduiască pe unul din cei mai apropiați sfinți ai Sfântului Părinte Papa Pius XI: Eminența Sa Cardinalul Eugen Tisserant, Secretarul Congregației pentru Biserica Orientală. E pentru a doua oară în istoria Bisericii noastre române unite că un Cardinal vine să ne viziteze la noi acasă. Cel dintâi a fost Cardinalul Viale Prelà, venit în 1855, din prilejul înființării provinciei noastre mitropolitane și a înscăunării celui dintâi mitropolit. Em. Sa Card. Tisserant n'a venit în misiune oficială, ci a răspuns numai invitației făcute de înaltul nostru cor episcopesc în primăvara trecută, la inaugurarea Colegiului român

din Roma. Deși vizita aceasta a avut caracter strict particular guvernul român i-a pus la dispoziție, din clipa intrării sale pe pământul țării, un vagon salon, ce i-a stat la dispoziție în tot timpul șederii sale în țară. După ce emintul purpurat a vizitat toate centrele noastre bisericesti: Lugoj, București, Sinaia, unde a fost primit în audiență de către M. S. Regele, Blaj, Cluj, Baia-Mare, în seara zilei de 21 Septembrie, cu acceleratul de Satu-Mare, sosește la Oradea, însoțit fiind de I. P. S. Sa Episcopul Valeriu Traian, Păr. Dr. A. L. Tăutu, canonic și păr. Dr. G. Stan, prof. de teol., cari au mers întru întâmpinarea înaltului oaspe la Satu-Mare. Pe peronul gării, unde sunt înșiruiți

elevii și elevele Șc. Norm. gr. cat. rom. și a Institutului Notre Dame de Sion, e așteptat de un impunător grup de intelectuali și de întregul cler catolic de ambele rituri printre cari se remarcă Ex. Sa Ștefan Fiedler episcopul latin al Orăzii. La descinderea din vagon Em. Sa este îndelung ovaționat, iar fanfara Șc. Normale de sub conducerea D-lui Loct. Macovei întonează marșul papal. Păr. Can. I. Georgescu, tâlmăcește bucuria clerului și a credincioșilor de a putea primi vizita unui atât de eminent sfetnic al Sf. Părinte, precum și cinstea pe care-o face țării și bisericii, asigurându-l de devotamentul și alipirea noastră față de urmașul lui Petru.

Răspunzând Eminența Sa spune, în rezumat, următoarele: *Bine ai remarcat că scopul acestei vizite este ca să Vă pot cunoaște mai bine și să Vă pot ajuta mai mult. Când tnainte cu 82 de ani v'a cercetat Cardinalul Viale Prelà, el va găsit în catacombe. Acum ați ieșit de mult din ele. Ați tnaintat în toate direcțiile; în multe chiar uimitor; dar mai e încă mult de făcut. Partea cea mai tnsemnată a concetățenilor voștri e de altă credință religioasă. Pentru a ajunge la mult dorita unitate religioasă, toți catolicii, dar în deosebi clerul, trebuie să exceleze prin virtuți și știință.*

Cu învoirea I. P. S. Sale Episcopului Valeriu Traian, dă apoi binecuvântarea apostolică în românește întregii asistențe ingenunchiată pe peron, după care au urmat prezentările. Eminența Sa trage la reședința episcopescă unde este oaspetele Episcopului nostru diecezan.

Miercuri, 22 Septembrie

La orele 7 dim., Eminența Sa spune sf. Liturghie în capela Institutului »Notre Dame de Sion«, vizitând tot odată și institutul. Mai târziu, însoțit de I. P. S. Episcopul Valeriu Traian face o vizită Exc. Sale Episcopului Ștefan Fiedler și vizitează impozanta catedrală latină. Pe la orele 10, Eminența Sa vizitează Academia noastră Teologică, fiind întâmpinat la întrare de Rev.-mii canonici Ioan Georgescu și Ioan Buteanu, întregul corp profesoral al Academiei, precum și de toți superiorii Seminarului. Într-o sală a Academiei, este așteptat de clericii seminarului cari întonează *Aclamationes* la 4 voci b. de N. Praglia. Em. Sa a vizitat capela, biblioteca, sălile de studii și dormitoare. Trecând prin aceste din urmă, Em. Sa și-a reamintit de seminarul diecezei sale de Nancy, unde sunt 200 de camere pentru tot atâția studenți teologi, ca încă din seminar să se obișnuiască cu singurătatea, rugăciunea și reculegerea spirituală. Reunindu-să în sala cea mare a Academiei, studenții și întreaga asistență, Em. Sa le adresează câteva cuvinte, spunând că *în seminarul teologic nimic nu e fără importanță. Alături de exercițiile de pietate care ele formează în rândul întâiu sufletul preotului, studiile sunt toate egal de importante; Cântul ca și Morala*

— și care student teolog nu tnvață Morala? — *Dreptul ca și Istoria, etc.* La urmă pe toți cei de față i-a admis la sărutarea inelului. De aici a plecat la Școala Normală Unită pe care a vizitat-o cu viu interes. După masă Em. Sa vizitează ferma seminarului.

La orele 17 a avut loc în sala festivă a școlii Normale o mică serbare, dată de cele 2 școlii: Șc. Normală și cea de aplicație a elevilor și elevelor în cinstea Eminentului purpurat. În poarta școlii Em. Sa este întâmpinat de întregul corp profesoral în frunte cu Rev.-mul director Cornel Sabo. Fr. Nicolae Dries Fr. Șc. exprimă omagiile profesorilor și elevilor și mulțumește pentru cinstea deosebită pe care o face acestei școli. În sala festivă s'a desfășurat următorul program:

1. »Inno Pontificio« exéc. par la fanfare de l'école.
2. »Tu ești Petru« — choeur de la Cathédrale dirigé par le Prof. Fr. Hubic.
3. Mot occasionnel de l'élève A. Petrușca VIII-e cl. norm.
4. Saynète du Fr. Matia, jouée par les élèves de la IV-e classe d'application.
5. Déclamation — Chant, exécutés par l'école des filles,
6. Airs nationaux exécutés par la fanfare de l'école dirigée par M. le lieutenant V. Macovei.

La sfârșit, Em. Sa spune cam următoarele:

Am venit cu deosebită bucurie la serbarea acestor școlii. Școala Normală e prin definiție o casă de apostolat. Invățătorul nu este un profesionist oarecare; el e auxiliarul cel mai prețios al preotului, în via Domnului. Nimeni mai mult decât el nu are o influență mai decizivă asupra formării tinerelor odrasle, speranța Patriei și a Bisericii. Sunt foarte emoționat văzând, în deosebi afecțiunea particulară a tinerelor generații pentru Sf. Părinte (aluzie la omagierea Sf. Părinte de către elevii școlii de aplicație în piesa ocazională a Fr. Matia precum și la cuvintele de circumstanță ale elevului Andrei Petrușca). Voi fi deosebit de fericit să raportez Sf. Părinte despre toate cele văzute și auzite aici.

După tâlmăcirea acestor cuvinte în românește de către Părintele Can. Ioan Georgescu, Em. Sa a dat din nou binecuvântarea apostolică.

Joi, 23 Septembrie

În ziua următoare la orele 7 dim., în capela Academiei Teologice, la altarul anume împodobit pentru această împrejurare, Eminența Sa a săvârșit sf. Liturghie a comunității, în cursul căreia studenții teologi au primit Sf. Impărtășanie din mâinile Lui. După liturghie, în sala cea mare a Academiei, Cardinalul a ținut să spună, studenților și tuturor celor de față, de pe catedră, câteva adevăruri asupra cărora e bine să reflectăm adânc.

Viața evoluează complicându-se. Industria modernă cu marile centre urbane și miniere pune pro-

bleme de pastorație cu totul nouă. Preotul nu mai poate urma metodele de pastorație primitivă din tih-nitele comune rurale de altădată. Odată cu dezvoltarea industriilor — cu frumoase începuturi și în această țară — urmează în mod firesc amplificarea și diversificarea ocupațiilor preotului. Alta e grija de copiii din școlile primare; alta a celor din școlile secundare; alta a studenților din învățământul superior; și cu totul alta a celor din învățământul comercial și industrial. Nu trebuie uitați nici muncitorii din fabrici și ateliere, cari trebuiesc organizați în societăți sportive, culturale și religioase de pură pietate, sub conducerea preotului, pentru a-i feri de ademenirile comuniste cari bat tot mai insistent la porțile societății de astăzi.

Așa se face că, în centrele mari din apusul catolic — de unde trebuie să ne inspirăm și noi — parohul și preoții ajutători, uneori foarte numeroși, (8—10) din zori și până în noapte abia găsesc o clipă de răgaz. Întâi își fac rugăciunile, intră în scaunul de spovedanie timp de cel puțin 1—1½ oră, liturghisesc, catechizează diferite serii de elevi. Acestea înainte de ameazi. După ameazi, vizitează bolnavii din spitale și din casele particulare, seara iau parte la ședințele diferitelor societăți. Acestea zi de zi. În Duminică și în sărbători, la acestea se adaugă predicile (3—4), botezuri, cununii, etc. Pentru a feri pe slujitorii săi de orice ispită, biserica Romei le-a impus și recitarea breviarului ca să le vină și astfel în ajutor dacă cumva multiplele lor ocupații pastorale nu i-ar scuti în deajuns.

Prins în angrenajul unui apostolat atât de febril, ne mai putem mira oare dacă clerul apusean de atâtă secole a ajuns la convingerea că nu poate urma pe Domnul decât imitând pilda Apostolilor, dintre cari sf. Ioan și sf. Pavel n'au fost căsătorii niciodată, iar ceilalți au „lăsat toate”. Em. Sa, mare autoritate în științele biblice, a avertizat asistența că apocri-fele din primele veacuri ale creștinătății spun categoric că Apostolii toți, din clipa chemării lor, au renunțat cu desăvârșire la viața familiară. A comunicat apoi și un impresionant moment personal. Rămânând soru-Sa văduvă din război cu 9 copii, el a finut s'o ajute, luând asupra Sa și sarcina educației ficei celei mai mari. Eminentul orator a mărturisit câte ore și zile prețioase de muncă i-a răpit grija acestei unice nepoate, căreia trebuia să-i facă un rost în societate. Dar dacă ar fi avut mai multe, pe toți cel nouă, eventual chiar 10—12, câți copii au de obicei preoții uniți din dieceza Crișului (Jugoslavia). Aceste sunt bine de meditat de întreg clerul nostru, îndeosebi de tinerii leviți, cari trebuie să-și facă educația în vederea sarcinilor din ce în ce mai complicate din România întregită.

Înainte de a părăsi Academia, Em. Sa a primit să pozeze pentru o fotografie cu profesorii și studenții

Academiei. La orele 9 a părăsit apoi Academia Teologică.

În aceeași zi, însoțit de Excelența Sa Episcopul și de D-l ing. Dumitru Marian directorul domeniului, a vizitat domeniul episcopesc îndreptându-se spre Beiuș, istoricul nostru orașel cu vechi ctitorii de școli și de cultură creștinească și românească. Aici sosește la o oră târzie după masă.

În poarta Liceului, Eminența Sa este întâmpinat de întreg clerul beiușan, în frunte cu părintele proto-pop Dr. Valeriu Hetco și cu părintele director al liceului Dr. Nicolae Flueraș, — precum și de amândouă corpurile didactice dela școlile noastre secundare din această localitate.

La intrarea în sala festivă a liceului — unde i-s'a aranjat înaltului oaspe o mică serbare — se întonează Imnul Papal »Tu ești Petru«, în compoziția românească adaptată de părintele M. Bruchental, profesorul de muzică dela Liceul nostru de băieți.

După aceasta, domnul director Flueraș, într'o cuvântare ocazională — în latinește — bineventează pe înaltul demnitar, expunându-i într'un scurt rezumat trecutul și rolul ce l-au avut în istoria Neamului, Biserica unită și școlile din Beiuș, înființate și susținute de cucernicii Vlădici români uniți din Oradea.

În numele Liceului de fete i-se predă ilustrului oaspe un frumos buchet de flori, — prezentat de eleva Monica Hulea, îmbrăcată în costum național; care îi spune, în franțuzește, că acest buchet de flori, simbolizează rugăciunile pe cari elevele acestui liceu zilnic le adresează către Dumnezeu, pentru ca toți fiii Neamului nostru românesc, toată Țara noastră românească — și prin ea întreg Orientul — să se unească cât mai degrabă cu Sfântul Scaun Apostolic al Romei Papale, să reia legăturile spirituale și canonice cât mai neîntârziat cu Vicarul lui Cristos pe pământ . . . o facem aceasta cu atât mai cu drag, — spune solitoarea liceului de fete — cu cât știm că aceasta este și una dintre intențiunile cele mai dragi ale Preafericitului Părinte Papa și una dintre preocupările cele mai de seamă ale Congregației pentru Biserica Orientală, precum și suprema dorință a Inimii Domnului Isus: »Ca toți să fie una«, — O singură turmă și un singur Păstor« . . .

Eminența Sa — interpretat de Părintele Nicolas, superiorul Părinților Assumpționiști din Beiuș — răspunde, în franțuzește, îndemnându-ne la apostolat pentru toate problemele cari frământă azi nevoile Bisericii și pe toate terenele ce ni se imbie. În mod deosebit, spune Eminența Sa, în cadrele acțiunii catolice, — iar aici să exercităm, să practicăm mai ales »apostolatul exemplului bun«. Exemplul vieții noastre integral creștinească și catolică, va fi un punct de admirație și de atracție și pentru cei de alte credințe . . .

Peste 10 zile — ne spune mai departe Eminența

Sa — când se va reîntoarce la Roma, va spune Sfântului Părinte Papa, tot ce a văzut și a auzit în Țara noastră și e sigur că Sfântul Părinte care poartă o grijă specială față de România noastră, se va bucura auzind încă odată, pe lângă alte lucruri bune și de apostolatul rugăciunilor, cari după spusele copilei se practică și aici mereu.

Încheie apoi, dându-ne în numele Sfântului Părinte binecuvântarea, nu numai pentru noi, cei prezenți, dar, cum ne spune, și pentru toți aceia ce-i vom avea în gând în momentul acesta și pentru cari cerem această binecuvântare.

Din programul compus — pentru această ocazie — se mai execută numai două puncte de cor (unul liceul de băieți, altul liceul de fete), deoarece vremea e târzie și Iluștrii oaspeți aveau de mers — încă în aceeași seară — la Stâna-de-Vale. Apoi, în cântecele de: »Mulți ani trăiască«, Iluștrii oaspeți ne părăsesc plecând la Stâna-de-Vale.

Duminecă 26 Sept. 1937.

Deoarece vremea era târzie și înalții oaspeți trebuiau să plece încă în acea zi la Stâna-de-Vale, Eminența Sa, n'a putut vizita mai de aproape Institutele noastre din localitate și nu s'a putut întretine cu Beiușenii decât așa în treacă și'n grabă. De aceea Duminecă după masă a coborât din nou — dela Stâna-de-Vale — însoțit de Excelența Sa Episcopul nostru și de Părintele Dr. Gavril Stan, să-i poată vizita și vedea mai de aproape.

La Mânăstirea Assumpționistă. A descins mai întâi la Noviciatul Mânăstirii Părinților Assumpționiști. Aici a fost întâmpinat de toată Comunitatea Părinților Assumpționiști și de toți Novicii.

După ce s'a întreținut câteva minute cu cei ai casei, a vizitat Capela, Biblioteca și pe urmă Biserița de lemn a Părinților.

La Liceul și Internatul de fete. De aici trec la Liceul și Internatul de fete. În poartă, Eminența Sa și Inaltul însoțitor, este întâmpinat de Doamna Directoare Elisa Dr. Pavel, de Spiritualul școlii, de un grup de profesoare îmbrăcate în costume naționale și de Cuvioasele Surori Oblate Assumpționiste, cari au conducerea Internatului nostru Pavelian de fete.

Elevele școlii înșiruite — în careu — dealungul aleei din curtea internatului întonează: »Bine ați venit la noi iubiiților, să vă cântăm în cor, salutându-vă duios noi ficele bătrânului Bihor«.

După prezentările făcute de Excelența Sa Episcopul, Inalții oaspeți, pe drum preserat cu petale de flori, trec prin aleea unde fluturau drapelele și stegulețele papale și naționale românești, se îndreaptă spre sala de recepții a internatului, unde Eminența Sa, primește omagiul prezentat de Cuvioasele Surori — prin graiul uneia dintre ele — oferindu-i-se și câteva cadouri.

De aci trec în sala cea mare, frumos împodobită

cu flori și verdeață, unde elevele asemenea i-au prezentat din nou omagiile și mulțumirile lor, prezentate prin două frumoase buchete de flori — (unul pentru Eminența Sa Cardinalul, altul pentru Excelența Sa Episcopul).

Și cu această ocaziune, trimisul Sfântului Părinte adresează câteva cuvinte elevelor, dându-le sfaturi părintești și spunându-le să mulțumească lui Dumnezeu, pentru situația fericită pe care o au ele aici în acest Institut, unde li-se dă o aleasă educație creștinească.

Termină prin a le da binecuvântarea.

După aceasta, Eminența Sa este condus în Capela internatului, unde face o scurtă rugăciune, apoi i-se arată sălile de studiu pentru eleve.

Coboară pe urmă la muzeul etnografic al școlii unde i-se arată și explică modelele de țesături și cusături românești. Tot aici, Doamna Directoare Elisa Dr. Pavel, îi oferă — în semn de »smerit omagiu« din partea liceului de fete, — un album cu diferite vederi din viața și activitatea școlii. Iscălește »Cartea de aur« a școlii, apoi Eminența Sa, împreună cu Inalt Preasfințitul nostru Părinte, după ce iau o mică gustare servită de Cuvioasele Surori, părăsesc Institutul, salutați fiind din partea elevelor cu »Mulți ani trăiască«.

La Internatul Pavelian de băieți. Este întâmpinat de toți superiorii — Părinții Asumpționiști — și de elevii internatului, cari întonează: La mulți ani!

Eminența Sa vizitează Capela, câteva dormitoare, salele de studiu și biblioteca. (Întreținându-se cu Părinții, spune că bibliotecile au rol foarte important în cultivarea masselor. În America — continuă Savantul — s'au făcut experiențe și progrese uimitoare pe terenul acesta).

La Liceul de băieți „S. Vulcan“.

Dela internat Eminența Sa Cardinalul cu întreaga suită, trece la Liceul de băieți »S. Vulcan«.

Aici este așteptat de întreg corpul profesoral în frunte cu directorul liceului Dr. Nicolae Flueraș. După prezentările obișnuite, Inaltul oaspe este condus în sala profesorală, cancelaria directorială și biblioteca — apoi la muzeul științelor naturale, unde rămâne foarte plăcut impresionat de bogăția acestui muzeu și de aranjarea sistematică a tuturor obiectelor ce-l compun, așa încât ar putea sta alături de multe muzee științifice de acest fel.

Tot așa de mulțumit a rămas și de celea ce le-a văzut în frumoasa sală de desemn a liceului, unde explicațiile le-a dat profesorul I. Busiția.

La Reședința episcopescă. Dela liceu după terminarea vizitei, Inaltul Demnitar, împreună cu Excelența Sa Episcopul Frențiu și urmat de toți acei cari au avut rara fericire să-i viziteze, a trecut să vadă și reședința episcopescă, apoi peste câteva minute își ia drumul iarăși spre Stâna de Vale, unde în timpul liber din aceste câteva zile, — din fericire așa de

senine și frumoase, — cât stă acolo, face excursii prin regiunea stațiunii, admirând pitoreștile peisagii ale munților noștri.

Marți, 28 Sept. a. c., înainte de a părăsi Eminența Sa cardinalul Tisserant țara, episcopii români uniți s'au întrunit în conferință, sub președinția iubitelor lor oaspete.

Eminența Sa a ținut mai întâiu să mulțumească Prea Sfințiilor Episcopi atât pentru buna primire avută la fiecare episcopie în particular, cât și pentru avântul dat de Prea Sfințiile Lor vieții religioase în general. În puține țări s'au zidit, după războiu, relativ atât de multe biserici ca la noi, în România.

Eminența Sa le-a împărțit apoi o veste îmbucurătoare: Papa Pius XI, pe lângă cele 16 burse existente până acum pentru studenții teologi români dela Roma, a mai creat 16, adică în total 32 de burse.

Nouile burse s'au repartizat precum urmează: patru pentru arhiepiscopia de Alba Iulia și Făgăraș cu reședința la Blaj și câte trei pentru celelalte patru eparhii unite, anume: Oradea, Cluj-Gherla, Lugoj și Baia-Mare.

În legătură cu aceste burse, s'a discutat și chestiunea unei facultăți de teologie catolică, pe care noua lege pentru organizarea învățământului superior o prevede în cadrele universității din București.

Această prevedere s'a găsit că e foarte înțeleaptă,

fiindcă nicăiri mai bine ca în capitală nu se pot familiariza tinerii clerici, în deosebi minoritarii, cu problemele specifice ale teologiei și pastorației românești.

Situația de până acum e intolerabilă.

Preoții noștri catolici — chiar și uniți — nu pot obține doctoratul în teologie la noi în țară.

Academia teologică din Blaj nu e îndreptățită să acorde decât titlu de licențiat în teologie.

Pentru a susține examenul de doctor, preoții noștri catolici, de orice rit ar fi ei, sunt nevoiți să plece în străinătate.

Iată un neajuns, pe care conferința episcopoească încearcă să-l remedieze.

Svonurile că această conferință s'ar fi ocupat și de episcopia ortodoxă a Maramureșului sunt cu desăvârșire neîntemeiate. Această problemă aparține exclusiv mitropoliei ortodoxe a Sibiului care ea trebuie să examineze chestia anexării unor teritorii ce-i aparțin la jurisdicția unei alte mitropolii.

După această conferință, prea sfințiile episcopi au însoțit pe Eminența Sa cardinalul Tisserant până la Timișoara, iar Mgr. Sensi, Secretarul Nunțiatului Apostolic din București, împreună cu PP. SS. LL. Bălan și Pacha, până la Jimbolia.

Îmbucurător e și faptul, că s'au luat măsuri să se asigure limba liturgică românească în parohiile unite de peste hotare.

Ziua misionară

— 24 Octomvrie 1937 —

„Vie Impărăția Ta“ : . . .

Așa ne rugăm — zilnic — noi creștinii, în »Tatăl nostru« : Vie împărăția Ta ! . . . Cerem adevă, invocăm, chemăm, dorim să vie asupra noastră și asupra semenilor noștri, Impărăția Tatălui nostru, carele este în ceruri, — Impărăția în care să se facă voia lui, Impărăția în care să se împlinească voia lui, așa precum se împlinește în ceruri de către Ingerii și Sfinții care-l slăvesc.

Nu ajunge însă să rostim noi, aceasta frumoasă rugăciune, să zicem — de pildă — între altele : Vie Impărăția Ta. Nu-i destul și n'ar fi destul, să avem numai o dorință vagă și o voință moartă fără impuls la o viață, la o activitate. — Trebuie să și lucrăm, trebuie să și luptăm, trebuie să și contribuim — cât este în puterea noastră — ca aceasta Impărăție să vină, aceasta Impărăție să se întărească, aceasta Impărăție să se răspândească, cât de mult, la noi și în jurul nostru și pretutindena.

Impărăția lui Dumnezeu pe pământ este creștinismul, este Biserica creștină. Pentru aceasta Impărăție, suntem datori să lucrăm, aceasta Impărăție trebuie s'o întărim, pentru aceasta Impărăție trebuie să luptăm, s'o răspândim în sufletul nostru, — mai întâi — apoi pretutindena în jurul nostru, în ceruri cât mai largi posibile . . .

Ziua misionară. . .

Este fixată această zi misionară, în fiecare an, pe Dumineca penultimă din luna Octomvrie. Cu această

ocazie, Biserica lui Cristos, Biserica universală — sau catolică, — prin glasul Sfântului Părinte, al Papei dela Roma, și al delegaților lui, face apel călduros, către toți fiii ei, către toți credincioșii, să ajute : opera misionară pentru răspândirea credinței între păgâni.

Se știe că, mai bine de jumătate din omenire, adevă mai bine de 1000 de milioane, mai bine de un miliard de oameni, — dintre cei cari trăiesc azi pe globul pământului, — încă nu sunt botezați, încă nu au credință, încă nu se pot bucura de darurile și multele bunuri supranaturale ale credinței creștinești, pe care noi, din mila și bunătatea lui Dumnezeu, le avem și de care noi ne putem bucura.

Viața harului se poate asemăna, — chiar după vorba Mântuitorului, — cu un *mărgăritar de mare preț*, pe care aflându-l negustorul — zice sf. Evanghelie — s'a dus să vândă tot ce avea, să-l poată cumpăra.

Ei bine, noi avem nespusa fericire de a fi primit acest scump »mărgăritar« — noi din mila și bunătatea lui Dumnezeu am primit deodată cu Sf. Botez această credință — și cu ea : viața harului, — și avem la îndemână Sfintele Taine ale Bisericii : Sf. Mărturisire, Sf. Cuminecătură și celelalte, pentru a ne întreține, pentru a ne întări și înmulți în noi această viață a harului, n'o au însă, mai mult de 1000 de milioane de oameni ; mai bine de un miliard de oameni nu cunosc încă Sf. Taine, n'au credința creștinească, n'au

încă „Lumina“ învățăturilor creștinești, nu cunosc încă „adevărul“, și nu știu care este „calea“ care să-i ducă la adevărata viață.

Bunul Dumnezeu, care voiește ca toți să vie la cunoștința adevărului și să se mântuiască, a rânduit, în sfaturile sale nepătrunse, ca această cunoaștere a adevărului să se răspândească prin Biserica lui Isus Cristos. Ea este purtătoarea adevărului, ea este propagatoarea credinței și ea este transmisătoarea vieții harului.

Dumnezeu se servește de Biserică, iar Biserica este compusă din oameni, deci se servește de oameni, la propovăduirea adevărului la răspândirea credinței, și la transmiterea vieții darului în suflete. Cu alte cuvinte, Biserica pentru acest scop trimite Misionarii prin toate părțile lumii, să ducă lumina învățăturilor evanghelice, să ducă lumina credinței — să ducă viața cea mai presus de fire, prin sf. Tăine, la toți aceia la cari ajung și-i primesc. Și câte piedeci sunt în calea răspândirii credinței! . . . Numai Dumnezeu și ei știu câte!

Nu amintim piedica ce o pune în fața acestei sublime opere, duhul cel rău, duhul invidiei, duhul răsvrătirii, tatăl minciunii și al calamității, stăpânul puterii întunecului, care se servește și el de răutatea și ignoranța oamenilor, pentru a zădărnici — unde numai poate — tot ce fac și vreau să facă misionarii Bisericii lui Cristos.

Amintim, numai așa în trecut, piedecile materiale, lipsa de ajutoare materiale, de care suferă Misionarii și misiunile.

Câteva date statistice.

Am spicuit din anuarul Pontifical pe anul 1935 și de acolo am aflat că numai Franța — singură — (fără să mai amintim alte țări) — numai Misionarii francezi întrețin în țările misionare:

3 Universități și 77 Seminarii, cu 5006 studenți și elevi.

13.897 școli, cu 651.604 elevi;

684 orfelinate;

115 asiluri, cari ocrotesc 6000 de bătrâni;

222 spitale, care pot primi 137.000 bolnavi;

731 dispensarii cari dau la an 6 milioane de consultații;

66 tipografii;

32 leproserii cu 5000 de leproși;

23.346 Biserici și Capele.

La toate acestea, ne putem, închipui, ce sume enorme de bani trebuie?! Unde mai punem apoi, chiar trebuințele armatei misionare, în toate țările misionare, care după o statistică luată tot din anuarul Pontifical pe anul 1935, se compune din:

18.028 preoți și misionari (cam 5000 indigeni);

8.755 frați (cam 1000 Indigeni);

50.555 călugărițe (cam 20.000 indigene);

74.147 auxiliari și catecheți, toți indigeni;

62.087 învățători;

în total o armată de 213.572 persoane (după o statistică mai nouă, se ridică la 220.000) — și în urmă nu e mai puțin important nici faptul că misionarii, — în foarte multe cazuri — nu numai că nu sunt ajutați de băștinașii din partea locului, dar ei trebuie să-i ajute pe aceștia, procurându-le hrană și doctorii, pentru că prin multe locuri sunt decimați de foame și de boli.

Să ne dăm obolul nostru.

Pentru toate trebuiesc bani și iară bani.

În 1935 — de pildă, — s'au distribuit misiunilor dela centrul din Roma — 59 milioane de lire italiene.

Sumă foarte frumoasă, ce toată s'a strâns din dărnicia bunilor credincioși de pe întreg rotogolul pământului.

Sumă frumoasă, da, — aceasta însă, a fost *ceva* — din ceea ce trebuie, — și abia pentru un an. Acum, misionarii, prin organul lor central dela Roma, ne cer iarăși obolul nostru, ne cer iarăși milă, pentru sârmanele suflete ce vreau să le câștige pentru împărăția iubirii, pentru împărăția lui Dumnezeu; pentru sufletele ce vreau să le câștige pentru Dumnezeu.

Să nu ne substragem dela această *datorie* de a da milă pentru sufletele ce vreau să le câștige pentru Misionarii! Să nu ne substragem — și să nu fim sgâr-ciți! Să nu le scoatem ochii, cu câte o para chioară, ci *să dăm*, să dăm din toată inima! Să dăm cu mână largă! Să dăm pentru că *nu dăm din al nostru*, ci dăm din ceea ce ni-a dat și nouă Dumnezeu!

Să dăm, să dăm! Să dăm, să *nu ne târguim*, să dăm din toată inima, să dăm cu mână largă, pentru că ni-se va întoarce înapoi, *cu dobândă mare*. Să dăm, pentru că ceea ce dăm aici, nu sunt bani pierduți, ci sunt în cel mai bun loc plasăți, sunt în »bancă« la bunul Dumnezeu — așa zicând — și aici nu vor pieri, ci vor spori și-i vom lua cu însuțită și înmiiată dobândă, la vremea sa.

Să nu spunem că n'avem, că nu putem da, atunci când pentru atâtea distracții inutile cheltuim destul . . .

Biserica și Misionarii Bisericii ar fi îndestuliți dacă li-s'ar da numai atâtea cât se cheltuiește în zadar, pentru lucruri și distracții de cari creștinii s'ar putea lipsi, fără nicio pagubă, nici intelectuală, nici socială.

De aceea să dăm! să dăm, *cei cari înțelegem* importanța opereii Misionare, *să dăm* cei cari înțelegem și pentru cei ce nu înțeleg, sau nu vreau să înțeleagă.

Dacă totuși, cineva, într'adevăr n'are de unde da, firește că bunul Dumnezeu dela unii ca aceștia, nu așteaptă. Unii ca aceștia să dea *un leu* ori doi lei, ori dacă nici atât nu pot, să aibă în suflet dorul de a da, dacă — ar avea — și Dumnezeu, care citește și vede în inimile oamenilor, va primi dorința aceasta, ca și când ar fi dat.

Să ne rugăm! . . .

Nu ajunge însă, numai atât, mai trebuie *ceva*; *ceva ce ni-se mai cere*, *ceva ce mai trebuie să dăm*, *ceva* și de mai mare preț, decât cele despre cari am vorbit mai sus. *Ceva* și de mai mare valoare, deși pe noi nu ne costă nici-un ban: Rugăciunea! Rugăciunea ni-se mai cere, pentru Misionarii! Fără de rugăciune, zadarnice ar fi toate: și sumele de bani, — ori cât ar fi ele de mari, — și zadarnice ar fi ostenelele noastre și ale Misionarilor.

De ce? De aceea pentru că — după spusese Sf. Ap. Pavel, la I cor. 316-7 — (care zice despre sine): »Eu am sădit, Apolo a udat, iar Dumnezeu a făcut creșterea. Pentru aceea nici cel ce sădește este *ceva*, nici cel ce udă, ci Dumnezeu cel ce dă creșterea«.

Așa dar: Misionarii sunt cei ce sădesc sămânța învățăturilor evanghelice, ei sunt cei ce propovăduiesc adevărul, — iar noi îi ajutăm și îi susținem cu banul nostru; Dumnezeu este însă, acela care face să încolțească — în minți și'n suflete — sămânța acelor învățături, Dumnezeu este care dă creșterea, înflorirea și roada.

De aceea, nici misionarii, cu toată truda și osteneala lor, nici obolul și ajutorul nostru, împreună cu munca lor n'ar ajunge, dacă Dumnezeu n'ar lumina mințile acelor păgâni, dacă Dumnezeu n'ar îndupleca voinele lor și dacă tot Dumnezeu n'ar curăți și sfinți prin harul său sufletele lor . . .

Atât Misionarii, cât și noi împreună cu ei — suntem, sau putem fi niște *instrumente*, la care Dumnezeu *le face cinstea* să se servească de ele. El este însă acela care revarsă *lumina* și face să se coboare ploaia minunată a harului Său, peste ogorul lucrat de Misionari, cu ajutorul nostru.

Și câte piedeci sunt în calea acelei opere de propagare a credinței! Câte greutăți întâmpină misionarii, în drumul apostoliei lor!... Este limpede prin urmare că: fără aceasta ploaie a harului dumnezeesc, toată truda lor ar fi zadarnică și zadarnic ar fi — în acest caz — și ajutorul nostru.

Scurt: fără Dumnezeu, fără harul lui Dumnezeu nu se poate face nimic, iar Dumnezeu în planurile sale nepătrunse de noi, a hotărât ca: acest har al său, fără de care nu putem face nimic, să-l dea numai dacă se cere, »Cereți și vi-se va da vouă!«

De aceea un ultim cuvânt, un ultim apel, ce ni-l adresează Sf. noastră Maică Biserică:

Dați obolul vostru, pentru Misionari, — și *mai ales*, rugați-vă pentru ei și pentru opera lor!

P. Teodor Mateiu.

PARTEA OFICIALĂ

Ziua misionară

Ziua misionară în acest an va fi în 24 Octomvrie crt., Dumineca penultimă din luna Octomvrie. Consiliul Superior al Operei Pontificale pentru propagarea Credinței, în vederea zilei misionare din acest an adresează întregii lumi creștine un călduros apel, cerând dela toți ajutor pentru misionarii, cari urmând chemarea lui Hristos și punându-se cu totul în slujba Mântuitorului, se jertfesc pentru încreștinarea păgânilor. Apelul acesta e publicat în Nr. 4 al »Misionarului«, care deodată se trimite tuturor oficiilor parohiale.

Ajutorul ce ni se cere tuturor pentru opera sfântă de propagare a credinței creștine este dublu: spiritual și material. Să contribuim cu toții la răspândirea luminei lui Hristos pe pământ prin rugăciunile noastre pentru întoarcerea păgânilor și prin obolul nostru dat cu toată dragostea pentru o cauză atât de sfântă!

Așteptăm dela toți Preoții Noștri, ca toate cele cuprinse în apelul Consiliului Național Central Român al O. P. P. C., publicat în Misionarul susamintit, să le execute întocmai. Dumineca misionară să fie în toate parohiile noastre o zi de rugăciune și de milostenie.

Suma incursă din colectă până cel mult la 15 Noemvrie crt. se va trimite Oficiului administrativ al fundațiilor diecezane cu indicația: »pentru misiuni«.

Atragem din nou atențiunea Ven. Cler și a tuturor credincioșilor noștri asupra deosebitului folos sufletesc ce ni-l putem câștiga în ziua misionară. Anume, conform Decretului S. Penitențierii Apostolice, publicat în Acta Apostolicae Sedis din 14 Sept. 1934, toți credincioșii, cari în ziua misionară se cuminecă și se roagă pentru întoarcerea necredincioșilor, își câștigă indulgențe lenare, iar aceia cari cu inimă înfrântă și cu evlavie vor lua parte la vreuna din slujbele bisericesti ce se vor oficia în acea zi și se vor ruga pentru întoarcerea necredincioșilor, vor dobândi indulgențe parțiale de șapte ani.

Oradea, 6 Octomvrie 1937.

Nou concurs la postul de cantor din Marghita.

Pentru complinirea postului de cantor din Marghita, se publică nou concurs pe data de 15 Noemvrie crt.

Retribuțiuni:

1. 8 jug. cad. pământ (6 arători, 2 fânaș).
2. Stolele îndatinate.
3. Nedispunând încă parohia de casă cantorală, cantorul va primi din cassa bisericii indemnizație de chirie pentru o locuință potrivită.

Cantorul va suporta toate impozitele pământului cantoral și va avea datoria de a instrui elevii și elevele dela școala primară în cântările bisericesti.

Recurenții se vor prezenta la biserică într-o Duminecă ori sărbătoare, până cel mai târziu la data de 15 Noemvrie, aducând cu sine extrasul de botez, diploma de cantor, dacă are, și certificat de moralitate dela preotul propriu.

Curatorul

Concurs la postul de cantor din Lompir

Pentru complectarea postului de cantor din Lompir, filia parohiei Giurtelecul-Șimleului, se publică concurs pe data de 24 Octomvrie crt.

Retribuțiuni:

1. Casă și supraedificate.
2. 2¹/₂ jug. pământ arători.
3. 15 litri cereale dela fiecare familie.
4. Stolele îndatinate.

Giurtelecul-Șimleului 27 Septemvrie 1937.

Curatorul

Banca Unirea S. A. Oradea

Bilanț brut semestrial per 30 Iunie 1937

Activ: Cassa numerar efectiv lei 113.058. Disponibil la B. N. R. 18.231, Portofoliu de titluri românești 52.000. Portofoliu de scont plătit în țară: Cambii fără garanții 1.199.520. Cambii garantate cu ipotecă 755.000. Debitori din țară fără garanții 889.111. Debitori garantate cu ipotecă 813.195. Debitori beneficiind de moratoriu 16.740.186. Imprumuturi pe termen lung 4.369.333. Mobilier și rechizite 248.942. Conturi diverse 161.154. Cheltuieli de Administrație 167.347. Dobânzi plătite 7.669. Total Lei 25.534.746.

Conturi de ordine: Cauțiuni statutare 390.000. Efecte în gaj 1.835.550. Ipoteci Ces. garanții 14.780.500. Depozite de titluri 194.000. Debitori de titluri 1.220.500. Titluri în gaj 20.000. Total 18.440.550.

Pasiv: Capital social 10.000.000. Fond de rezervă 35.530. Fond pentru creanțe dubioase 333.594. Fond de pensii 185.664. Alte fonduri 1523. Depuneri spre fructificare din țară cu livrete pe termen 12.647.446. Creditori în țară 1.568.429. Angajamente de reescont în țară la B. N. R. 354.000. Conturi diverse 212.058. Dobânzi și beneficii diverse 196.502. Total 25.534.746.

Conturi de ordine: Deponenți de cauțiuni statutare 390.000. Deponenți de efecte în gaj 1.835.550. Deponenți de ipotecă, ces. garanții 14.780.500. Deponenți de titluri 1.414.500. Deponenți de titluri în gaj 20.000. Total 18.440.550.

Consiliul de Administrație.